

Celý text si můžete přečíst na adrese: 10.1787/9789264222687-en

Výhled penzí v zemích OECD pro rok 2014

Přehled v českém jazyce

Toto vydání Výhledu penzí v zemích OECD analyzuje, jakým způsobem penzijní systémy reagují na současnou složitou situaci. Tu značně komplikuje stárnutí populace a také nepříznivé ekonomické klima, které charakterizuje nízká návratnost investic, nízký růst a nízké úrokové sazby. Tato situace ovlivňuje jak státní důchody financované průběžným způsobem, tak důchody financované z fondů.

Zátěž, již pro penzijní systémy znamená stárnutí populace, částečně kompenzuje zvyšování příspěvků a prodlužování doby jejich placení

Stárnutí populace a především neustálé snižování úmrtnosti a prodlužování střední délky života ohrožuje finanční udržitelnost průběžných důchodových systémů. U fondových dávkově definovaných důchodových systémů je pak třeba zajistit dlouhodobou solventnost a v případě příspěvkově definovaných důchodových systémů hledat nové způsoby, jak lidem po odchodu do důchodu zaručit přiměřenou výši příjmu. Jako optimální řešení se jeví zvýšení příspěvků a prodloužení doby jejich placení, a to zejména formou posouvání odchodu do důchodu podle toho, jak se zvyšuje střední doba života.

Penzijní fondy a plátcí důchodů nemají přesnou představu o vývoji úmrtnosti a střední délky života, a tak nesou nemalá rizika spojená s dlouhověkostí. Regulační orgány a zákonodárci by s ohledem na snížení rizika neočekávaného nárůstu pasiv měli zajistit, aby penzijní fondy a plátcí důchodů vycházeli z pravidelně aktualizovaných úmrtnostních tabulek, jejichž součástí bude i prognóza snižování úmrtnosti a prodlužování střední délky života. Regulační rámec by mohl napomoci také k tomu, aby další možnosti zmírňování rizik spojených s dlouhověkostí nabízely kapitálové trhy – mohl by zajistit potřebnou transparentnost, standardizaci a likviditu. Užitečné by zde mohly být finanční nástroje využívající indexy a rovněž zveřejňování indexu dlouhověkosti, jenž by mohl sloužit jako východisko pro stanovení cen a vyhodnocování rizik způsobů zajištění proti rizikům spojeným s dlouhověkostí. Regulační rámec by měl také zohlednit skutečnost, že tyto nástroje zmíněná rizika zmírňují.

Země ve snaze stabilizovat neudržitelný veřejný dluh a výdaje na státní důchody a zároveň zajistit přiměřenou výši příjmů ve stárnoucí společnosti zrychlují zavádění penzijních reforem

---

Mnoho zemí v období od února 2012 do září 2014 velmi aktivně pracovalo na úpravách svého penzijního systému. Většina z nich zavedla reformy zaměřené na zlepšení finanční udržitelnosti penzijního systému. Některé při tom myslely i na zachování či zajištění přiměřené výše důchodového příjmu ohrožených skupin. Pouze několik zemí – těch, které ekonomická krize zasáhla nejhůře – překročilo ke

snížování nominální výše důchodů. Větší počet zemí zvýšil zdanění penzí nebo příspěvků do dávkově definovaných státních penzijních plánů. Častým jevem bylo omezení nebo odložení valorizace důchodů za účelem snížení výdajů.

Řada zemí naplánovala zvýšení zákonného věku pro odchod do důchodu, které má přinést zvýšení vyměřovacího základu a pomoci zachovat přiměřenou výši příjmů pro občany, kteří reálně pracují déle. Došlo také k posílení pobídek k setrvání v zaměstnání, konkrétně ke zpřísnění pravidel pro předčasný odchod do důchodu a/nebo zvýšení finančních pobídek, jež motivují k další práci. Poměrně velká část zemí rovněž v zájmu úspor přijala opatření směřující k omezení nákladů na provoz důchodového systému.

Problém zajištění přiměřené výše příjmů se některé země rozhodly řešit zavedením povinného důchodového zabezpečení i pro skupiny, které do systému původně nebyly zahrnuty (např. osob samostatně výdělečně činných), jiné země začaly poskytovat nové výhody. Mnoho států zvýšilo povinné příspěvky do fondových příspěvkově definovaných důchodových programů. Množství vlád v období po finanční krizi přijalo také opatření podporující rozmanitost zajištění a zabezpečení prostředků nastřádaných v rámci soukromého penzijního spoření.

Význam doplňkové role soukromého penzijního spoření se zvýší, jestliže vzroste míra účasti v systému, výše příspěvků a skutečný věk odchodu do důchodu a jestliže se zlepší ekonomické klima

---

Soukromé penzijní spoření významně přispívá k zajištění přiměřené výše důchodového příjmu. Pro důchodce s výjimkou těch z vyšší příjmové kategorie však obvykle není hlavním zdrojem příjmu. Na soukromé penzijní spoření se po odchodu do důchodu patrně budou výrazněji spoléhat spíše mladší než starší generace. V zemích, kde systém soukromého spoření funguje již dlouho, je situace samozřejmě jiná.

Význam doplňkového soukromého penzijního spoření by mohla podpořit politická opatření, která by mimo jiné pomohla zvýšit míru účasti v systému, například formou zavedení povinného nebo automatického přihlášení, motivovat občany, aby odváděli vyšší příspěvky a po delší dobu, například prostřednictvím oddálení odchodu do důchodu, oslovit dílčí skupiny populace, pro které je soukromé penzijní spoření obtížně dostupné, a lépe sladit státní a soukromé důchodové systémy. Zlepšení situace by napomohlo také příznivé ekonomické klima, které by přineslo vyšší návratnost aktiv a růst produktivity.

Pozitivní vliv programů automatického přihlašování na zvýšení míry účasti v soukromém důchodovém systému závisí na jejich konkrétní podobě, informačních a osvětových kampaních provázejících jejich spuštění a zavedení a na propojení s ostatními existujícími pobídkami

---

Z dostupných údajů ze šesti zemí OECD vyplývá, že automatické přihlašování má na míru účasti v systému pozitivní vliv. Míra účasti v soukromých systémech ovšem stále nedosahuje míry účasti v systémech povinných. Má-li vzniknout kvalitní politická strategie, která povede k úspěchu programů automatického přihlašování a zvýšení míry účasti v soukromých systémech, je zapotřebí určit, které dílčí skupiny populace soukromé penzijní systémy dosud nevyužívají v dostatečné míře, zajistit, aby kritéria pro zařazení do programu automatického přihlašování (např. věk, výše příjmu) dovolila s odváděním příspěvků začít co nejdříve a aby nediskvalifikovala občany využívající doplňkové soukromé penzijní spoření, definovat s ohledem na celkový kontext penzijního systému základní sazbu příspěvku, pečlivě zvážit, jak tyto programy zapadají do systému ostatních existujících pobídek, a vytvořit účinné informační a osvětové kampaně, jež doprovodí jejich spuštění a zavedení. Zásadní roli při realizaci programů automatického přihlašování hrají často zaměstnavatelé, kterým tím však mohou vznikat další nemalé

náklady na zajištění souladu s předpisy. Náklady státu v tomto případě souvisejí především s dotacemi a poskytováním příspěvků ve výši, jakou platí sami občané.

Klíčovými nástroji pro úspěšné řešení problémů penzijních systémů jsou důchodové výpisy a národní informační kampaně o penzijním systému

---

Důchodové výpisy jednotlivých občanů by měly obsahovat přehledné, zjednodušené informace. Ideálně by měly shrnovat údaje ze všech národních zdrojů informací o důchodu, které jsou pro daného jednotlivce relevantní. Subjekty zajišťující agendu důchodových výpisů by měly určit jasné a měřitelné cíle. Důchodové výpisy by občany měly motivovat k tomu, aby se aktivně snažili dosáhnout přiměřené výše důchodových příjmů, například tím, že začnou odvádět vyšší příspěvky a/nebo odloží odchod do důchodu. Zákonodárci musí uvážit, zda by součástí důchodových výpisů měl být také odhad penze. Ten by výpis prodlužoval, ale na druhou stranu by mohl být impulzem, který občany přiměje k aktivním krokům.

Národní informační kampaně o penzijním systému by měly být v optimálním případě součástí celkové národní strategie. Důležité události, jako jsou penzijní reformy či krize, si žádají zvláštní národní kampaně. Aby tyto kampaně byly úspěšné, musí vycházet z jasně definovaných, realistických a správně zaměřených cílů a přinášet výsledky, které lze měřit, vyhodnocovat a porovnávat se stanovenými cíli a procesy. Proto jsou zcela klíčové kvalitní procesy hodnocení. Hodnocení by mělo být jednou ze základních položek v rozpočtu každé kampaně – i když jsou k dispozici omezené zdroje. Národní informační kampaně o penzijním systému by neměly mít příliš mnoho cílů a měly by se soustředit na huře přístupné skupiny. Zákonodárci by také měli co nejlépe využívat potenciál médií, pracovat s inovativními komunikačními kanály a vytvářet různé programy, aby o důchodovou problematiku vzbudili větší zájem.

© OECD

Tento přehled není oficiálním překladem OECD. OECD-oversettelse.

Reprodukce tohoto přehledu je povolena, jsou-li uvedena autorská práva OECD a název původní publikace.

Vícejazyčné přehledy jsou překlady výtahů z publikací OECD původně publikovaných v angličtině a francouzštině.

Jsou zdarma k dispozici v internetovém knihkupectví OECD www.oecd.org/bookshop

Další informace vám poskytne Odbor pro legislativu a překlady při OECD, Ředitelství pro veřejné záležitosti a komunikaci rights@oecd.org, fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Navštivte naši internetovou stránku www.oecd.org/rights

Přečtěte si na portálu OECD iLibrary plné znění anglické verze!!

© OECD (2014), *OECD Pensions Outlook 2014*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264222687-en